

Številka: 007-2/2013/39

Datum: 27.5.2013

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
GREGORČIČEVA 20
1001 LJUBLJANA
GP.GS@GOV.SI

ZADEVA: Analiza varnosti v cestnem prometu

Spoštovani,

skladno s sprejetim Sklepom Odbora Državnega zbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo, z dne 14. 5. 2013, ob obravnavi točke razno v zvezi s tragičnim dogodkom na slovenskih cestah in skladno s pozivom Vlade RS za pripravo analize varnosti v cestnem prometu, vam pošiljamo primerjalno analizo stanja varnosti cestnega prometa za obdobje zadnjih petih let, s poudarkom na primerjavi obdobja pred in po spremembi prometne zakonodaje v letu 2011 in 2012. Pri tem so v sklopu primerjalne analize izpostavljeni ključni dejavniki tveganja (neprilagojena hitrost in vožnja pod vplivom alkohola) ter izpostavljeni skupini udeležencev v cestnem prometu (pešci in vozniki enoslednih motornih vozil).

OBDOBJE 1.1.2008 - 31.12.2012 (statistična primerjava števila prometnih nesreč in posledic)

• **VSE NESREČE**

LETO	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
2008	23258	214	1100	11640	12740
2009	20919	171	1054	11241	12295
2010	21440	138	878	9460	10338
2011	23041	141	918	8795	9713
2012	22035	130	848	8300	9148
primerjava 12/08	-5%	-39%	-23%	-29%	-28%
primerjava 12/11	-4%	-8%	-8%	-6%	-6%

Statistična primerjava zadnjih petih let je spodbudna z vidika zmanjševanja posledic prometnih nesreč. Trend števila mrtvih in hudo poškodovanih v cestnem prometu je od leta 2008 v stalnem upadanju in vzporeden z evropskim povprečjem, z manjšo izjemo v letu 2011, ko je število prometnih nesreč in posledic le teh naraslo. Slovenija je v letu 2012 beležila manj žrtev prometnih nesreč kot v letu 2011 in predhodnih. Primerjalno se torej na letni ravni izboljšuje prometna varnost.

- **NEPRILAGOJENA HITROST**

LETO	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
2008	4252	103	418	2766	3184
2009	3943	62	397	2629	3026
2010	4017	45	317	2397	2714
2011	3705	57	302	2222	2524
2012	3619	53	296	2031	2327
primerjava 12/08	-15%	-49%	-29%	-27%	-27%
primerjava 12/11	-2%	-7%	-2%	-9%	-8%

Prevelika in neustrezna hitrost je na slovenskih in tudi na evropskih cestah poglavitni dejavnik prometnih nesreč, predvsem tistih z najhujšimi posledicami. Število umrlih in hudo poškodovanih se zaradi neprilagojene hitrosti opazno zmanjšuje.

- **VOŽNJA POD VPLIVOM ALKOHOLA**

LETO	št. prometnih nesreč	Posledice			Skupaj poškodbe (H+L)	Povprečna stopnja alkohol.	Delež alkoholiziranih povzroč. v %
		Smrt	Huda tel. poškodba	Lažja tel. poškodba			
2008	2651	75	280	1377	1657	1,51	13,0
2009	2294	58	249	1246	1495	1,53	12,0
2010	1950	49	182	1028	1210	1,51	10,1
2011	1845	35	164	865	1029	1,46	9,3
2012	1830	43	184	888	1072	1,51	9,9
primerjava 12/08	-31%	-43%	-34%	-36%	-35%	0%	-24%
primerjava 12/11	-1%	23%	12%	3%	4%	3%	6%

Alkohol, prepovedane droge ter druge psihoaktivne snovi vplivajo na spremembo voznških sposobnosti in slog vožnje, zato prispevajo k večjemu tveganju za nastanek prometne nezgode in tudi teže poškodbe v prometni nesreči. Najpogosteje je alkohol kot sovzrok prometne nesreče prisoten skupaj s hitrostjo in nepravilno smerjo ali stranjo vožnje.

Število mrtvih in hudo poškodovanih zaradi vožnje pod vplivom alkohola se zmanjšuje. Zmanjšuje se tudi delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč. Opazno je znatno znižanje smrtnih izidov in poškodb v letu 2011, na kar je med drugim vplivala na novo sprejeta in strožja prometna zakonodaja (ZPrCP). Spodbuden je tudi trend zmanjševanja števila prometnih nesreč zadnjih pet let.

- **PEŠCI**

LETO	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
2008	834	39	150	645	795
2009	772	24	147	612	759
2010	716	26	130	537	667
2011	746	21	136	577	713
2012	685	19	110	555	665
primerjava 12/08	-18%	-51%	-27%	-14%	-16%
primerjava 12/11	-8%	-10%	-19%	-4%	-7%

Pešci so ena izmed najbolj ogroženih skupin udeležencev v prometu. Hitrost vozila je najpomembnejši dejavnik, ki vpliva na težo posledic. Število umrlih in hudo poškodovanih pešcev se v zadnjih letih zmanjšuje. Med smrtnimi žrtvami in hudo poškodovanimi pešci so najpogostejši vzroki neprilagojena hitrost, nepravilnosti pešca in neupoštevanje pravil o prednosti ter nepravilno prehitevanje. Večji del prometnih nesreč z udeležbo pešcev se zgodi na lokalnih cestah in v naselju.

- **VOZNIKI ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL (motorno kolo, kolo z motorjem)**

LETO	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
2008	1388	46	260	802	1062
2009	1334	31	248	786	1034
2010	1187	23	211	676	887
2011	1263	30	215	688	903
2012	1128	22	191	658	849
primerjava 12/08	-19%	-52%	-27%	-18%	-20%
primerjava 12/11	-11%	-27%	-11%	-4%	-6%

Vozniki enoslednih motornih vozil še vedno ostajajo ena izmed bolj izpostavljenih kategorij udeležencev v prometu. Število mrtvih in hudo poškodovanih voznikov enoslednih motornih vozil se znižuje. Pri tem je pomemben podatek, da narašča število registriranih enoslednih motornih vozil.

OBDOBJE JANUAR – APRIL (orientacijska primerjava 2009 – 2013*)

LETO (JAN. – APRIL)	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk	Lažja tel.pošk	
2009	6571	56	269	3431	3700
2010	6668	35	202	2915	3117
2011	6363	45	264	2756	3020
2012	7080	21	207	2360	2567
2013*	5910	31	130	2375	2505
primerjava 13/09	-10%	-45%	-52%	-31%	-32%
primerjava 13/12	-17%	48%	-37%	1%	-2%

**neuradni podatki glede števila in posledic prometnih nesreč*

Orientacijska primerjava statističnih podatkov za primerljiva obdobja prvih štirih mesecev od leta 2009 do 2013 kaže, podobno kot na letni ravni, na zmanjševanje števila prometnih nesreč in tudi na trend padanja posledic prometnih nesreč. Na podlagi statističnih podatkov, tako na letni kot obdobjni primerjavi štirih mesecev, ni zaznati negativnih vplivov zadnje spremembe prometne zakonodaje na število prometnih nesreč in posledic le teh. Vsekakor pa ostaja skupen cilj, da se v cestnem prometu ohrani čim več življenj. Skladno s sprejetim Nacionalnim programom varnosti cestnega prometa za obdobje 2013-2022 sledimo strateškim ciljem in sicer, da na slovenskih cestah do konca leta 2022 ne sme umreti v prometnih nesrečah več kot 35 oseb na 1 milijon prebivalcev (70 mrtvih) in da se ne sme hudo telesno poškodovati več kot 230 oseb na 1 milijon prebivalcev (460 hudo telesno poškodovanih).

PRIMERJALNO OBDOBJE 1.7.2010 - 30.6.2011 IN 1.7.2011 - 30.6.2012

Z novo prometno zakonodajo, ki je stopila v veljavo s 1. aprilom 2011, uporabljati pa se je pričela 1. julija 2011 in je v paketu celotnega področja prometne zakonodaje (ZMV, ZPrCP, Zvoz, Zces-1) prešla na takratno Ministrstvo za promet, sedaj Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, je bila načrtovana nova in strožja politika kaznovanja najhujših prometnih prekrškov, katerih posledica so hude prometne nesreče (npr. vožnja v nasprotno smer po AC, vožnja pod vplivom alkohola, prekoračitev hitrosti znotraj naselij). Temeljni cilji te zakonodaje je bilo zmanjšanje števila prometnih nesreč s smrtnim izidom in števila telesno poškodovanih v prometnih nesrečah, povečati varnost vseh udeležencev v cestnem prometu, zlasti najšibkejših, s predvidenim rehabilitacijskim programom vplivati na spremembo odnosa do cestnega prometa in takojšnja izločitev najhujših kršiteljev iz prometa in njihova hitra nadaljnja obravnava.

- **VSE NESREČE**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.7.2010 - 30.6.2011	20968	151	967	9194	10161
1.7.2011 - 30.6.2012	24364	118	866	8268	9134
primerjava	16%	-22%	-10%	-10%	-10%

Statistična primerjava letnega obdobja pred in po uporabi nove prometne zakonodaje kaže na pozitiven vpliv na prometno varnost, predvsem na področju posledic prometnih nesreč. Znižalo se je namreč število mrtvih, hudo poškodovanih in poškodovanih na splošno. Povečalo se je število prometnih nesreč za 16%.

- **NEPRILAGOJENA HITROST**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.7.2010 - 30.6.2011	3771	56	323	2347	2670
1.7.2011 - 30.6.2012	3708	53	290	2010	2300
primerjava	-2%	-5%	-10%	-14%	-14%

Statistična primerjava enoletnega obdobja pred in po uvedbi nove prometne zakonodaje, ki je strožje posegla na področje najhujših prometnih prekrškov, katerih posledice so hude prometne nesreče, kaže na to, da se je število prometnih nesreč, umrlih in hudo poškodovanih zaradi neprilagojene hitrosti zmanjšalo, kar lahko med drugim pripišemo tudi strožji prometni zakonodaji.

- **VOŽNJA POD VPLIVOM ALKOHOLA**

LETO	št. prometnih nesreč	Poškodbe			Skupaj poškodbe (H+L)
		Smrt	Huda tel. poškodba	Lažja tel. poškodba	
1.7.2010 - 30.6.2011	1938	45	191	999	1190
1.7.2011 - 30.6.2012	1778	37	154	855	1009
primerjava	-8%	-18%	-19%	-14%	-15%

Število mrtvih in hudo poškodovanih zaradi vožnje pod vplivom alkohola se zmanjšuje. Statistična primerjava enoletnega obdobja pred in po uvedbi nove prometne zakonodaje, ki je strožje posegla na področje najhujših prometnih prekrškov, katerih posledice so hude prometne nesreče, kaže na to, da se je število prometnih nesreč, umrlih in hudo poškodovanih zaradi vožnje pod vplivom alkohola zmanjšalo, kar lahko med drugim pripišemo tudi strožji prometni zakonodaji.

- **PEŠCI**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.7.2010 - 30.6.2011	742	23	152	543	695
1.7.2011 - 30.6.2012	708	20	124	563	687
primerjava	-5%	-13%	-18%	4%	-1%

Število umrlih in hudo poškodovanih pešcev se v zadnjih letih zmanjšuje. Statistična primerjava enoletnega obdobja pred in po uvedbi nove prometne zakonodaje, ki je strožje posegla na področje najhujših prometnih prekrškov, katerih posledice so hude prometne nesreče, kaže na to, da se je število prometnih nesreč, umrlih in hudo poškodovanih med pešci zmanjšalo, kar lahko med drugim pripišemo tudi strožji prometni zakonodaji.

- **VOZNIKI ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL (motorno kolo, kolo z motorjem)**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.7.2010 - 30.6.2011	1225	25	212	704	916
1.7.2011 - 30.6.2012	1175	23	209	634	843
primerjava	-4%	-8%	-1%	-10%	-8%

Število mrtvih in hudo poškodovanih voznikov enoslednih motornih vozil se znižuje. Statistična primerjava enoletnega obdobja pred in po uvedbi nove prometne zakonodaje, ki je strožje posegla na področje najhujših prometnih prekrškov, katerih posledice so hude prometne nesreče, kaže na to, da se je število prometnih nesreč, umrlih in hudo poškodovanih med vozniki enoslednih motornih vozil zmanjšalo, kar lahko med drugim pripišemo tudi strožji prometni zakonodaji.

PRIMERJALNO OBDOBJE 1.9.2011 - 30.4.2012 in 1.9.2012 - 30.4.2013*

S 1. septembrom 2012 se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravilih cestnega prometa (ZPrCP), ki ni posegel v najhujše kršitve pravil cestnega prometa (npr. vožnja pod vplivom alkohola, pobeg s kraja nesreče, vožnja v nasprotni smeri na AC, hude kršitve omejitev hitrosti). Spremembe in dopolnitve ZPrCP so bile izvedene predvsem na področjih, kjer se je v praksi pokazalo, da določena zakonska določila povzročajo težave in posledice, ki niso bile predvidene (npr. področje glob za manjše kršitve prometnih pravil, spremenili so se pogoji za zaseg motornih vozil in pridržanje voznikov, poenostavila obravnava prometne nesreče I. kategorije, ugotavljanje alkoholiziranosti, znižale so se globe za pravne in odgovorne osebe,...).

- **VSE NESREČE**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.9.2011 - 30.4.2012	15885	73	488	5193	5681
1.9.2012 - 30.4.2013*	17273	82	369	5067	5436
primerjava	9%	12%	-24%	-2%	-4%

**neuradni podatki glede števila in posledic prometnih nesreč*

Statistična primerjava osem mesečnega obdobja med 1.9.2011 in 30.4.2012 ter osem mesečnega obdobja po spremembi ZPrCP med 1.9.2012 in 30.4.2013 (podatki za leto 2013 so neuradni in začasni) kaže na to, da se je število prometnih nesreč povečalo za 9 %, pri posledicah pa se je na področju števila mrtvih število povečalo za 12 %, na področju hudo telesno poškodovanih pa izboljšalo (24% manj hudo telesno poškodovanih). Zmanjšale so se tudi telesne poškodbe na splošno.

- **NEPRILAGOJENA HITROST**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.9.2011 - 30.4.2012	2490	31	167	1303	1470
1.9.2012 - 30.4.2013*	2384	32	125	1307	1432
primerjava	-4%	3%	-25%	0%	-3%

**neuradni podatki glede števila in posledic prometnih nesreč*

Statistična primerjava osem mesečnega obdobja med 1.9.2011 in 30.4.2012 ter osem mesečnega obdobja po spremembi ZPrCP med 1.9.2012 in 30.4.2013 (podatki za leto 2013 so neuradni in začasni) kaže na to, da se je število prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti zmanjšalo za 4 %, pri posledicah pa se je na področju števila mrtvih število povečalo za 3 %, na področju hudo telesno poškodovanih pa izboljšalo (25% manj hudo telesno poškodovanih). Zmanjšale so se tudi telesne poškodbe na splošno.

- **VOŽNJA POD VPLIVOM ALKOHOLA**

LETO	št. prometnih nesreč	Poškodbe			Skupaj poškodbe (H+L)
		Smrt	Huda tel. poškodba	Lažja tel. poškodba	
1.9.2011 - 30.4.2012	1146	18	90	520	610
1.9.2012 - 30.4.2013*	1049	24	81	438	519
primerjava	-8%	33%	-10%	-16%	-15%

**neuradni podatki glede števila in posledic prometnih nesreč*

Statistična primerjava osem mesečnega obdobja med 1.9.2011 in 30.4.2012 ter osem mesečnega obdobja po spremembi ZPrCP med 1.9.2012 in 30.4.2013 (podatki za leto 2013 so neuradni in

začasni) kaže na to, da se je število prometnih nesreč zaradi vožnje pod vplivom alkohola zmanjšalo za 8 %, pri posledicah pa se je na področju števila mrtvih zaradi vožnje pod vplivom alkohola znatno povečalo za 33 %, na področju hudo telesno poškodovanih pa izboljšalo (10% manj hudo telesno poškodovanih). Zmanjšale so se tudi telesne poškodbe na splošno.

- **PEŠCI**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.9.2011 - 30.4.2012	506	16	86	403	489
1.9.2012 - 30.4.2013*	471	18	62	388	450
primerjava	-7%	13%	-28%	-4%	-8%

**neuradni podatki glede števila in posledic prometnih nesreč*

Statistična primerjava osem mesečnega obdobja med 1.9.2011 in 30.4.2012 ter osem mesečnega obdobja po spremembi ZPrCP med 1.9.2012 in 30.4.2013 (podatki za leto 2013 so neuradni in začasni) kaže na to, da se je število prometnih nesreč, kjer je udeležen pešec, zmanjšalo za 7 %, pri posledicah pa se je na področju števila mrtvih pešcev število povečalo za 13 %, na področju hudo telesno poškodovanih pešcev v prometnih nesrečah pa izboljšalo (28% manj hudo telesno poškodovanih). Zmanjšale so se tudi telesne poškodbe pešcev v prometnih nesrečah na splošno.

- **VOZNIKI ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL (motorno kolo, kolo z motorjem)**

OBDOBJE	št. prometnih nesreč	Posledice			skupaj pošk. (H+L)
		Smrt	Huda tel.pošk.	Lažja tel.pošk	
1.9.2011 - 30.4.2012	547	12	101	283	384
1.9.2012 - 30.4.2013*	362	6	42	225	267
primerjava	-34%	-50%	-58%	-20%	-30%

**neuradni podatki glede števila in posledic prometnih nesreč*

Statistična primerjava osem mesečnega obdobja med 1.9.2011 in 30.4.2012 ter osem mesečnega obdobja po spremembi ZPrCP med 1.9.2012 in 30.4.2013 (podatki za leto 2013 so neuradni in začasni) kaže na to, da se je število prometnih nesreč, kjer je udeležen voznik enoslednega motornega vozila, zmanjšalo za 34 %, pri posledicah pa se je na področju mrtvih voznikov enoslednih motornih vozil število znatno zmanjšalo za 50 %, še bolj pa na področju hudo telesno poškodovanih voznikov enoslednih motornih vozil v prometnih nesrečah (58% manj hudo telesno poškodovanih). Znatno so se zmanjšale tudi telesne poškodbe (na splošno) voznikov enoslednih motornih vozil v prometnih nesrečah.

**PRIMERJALNO OBDOBJE 1.9.2011 - 30.4.2012 in 1.9.2012 - 30.4.2013 GLEDE UKREPOV POLICIJE
(PRIDRŽANJE IN ZASEG MOTORNEGA VOZILA) PRED IN PO SPREMEMBI ZPrCP**

S 1. septembrom 2012 se je pričel uporabljati Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravilih cestnega prometa (ZPrCP). V sklopu dopolnitve ZPrCP so se spremenili tudi pogoji za zaseg motornih vozil (začel uporabljati že 28.7.2012) in pridržanje voznikov le teh. V primerjavi sta prikazani primerljivi obdobji in sicer obdobje pred uporabo spremembe ZPrCP in primerljivo obdobje po začetku uporabe Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pravilih cestnega prometa (1.9.2012 - 30.4.2013).

Pred spremembo zakonodaje septembra 2012 je veljalo, da se za hujši prekršek šteje prekršek, za katerega je predpisana globa najmanj 300 evrov (sedaj 700 evrov). Prav tako se je za hujši prekršek štela tudi vožnja brez veljavnega vozniškega dovoljenja za vožnjo vozil tiste oziroma tistih kategorij, v katero spada vozilo ali skupina vozil, ki ga vozi voznik v času prekrška, vožnja vozila v času izvrševanja prenehanja veljavnosti vozniškega dovoljenja oziroma prepoved uporabe vozniškega dovoljenja (sedaj ta določila niso več predmet zakona in 23. člena ZPrCP) .

OBDOBJE	št. pridržanih do streznitve	št. zaseženih vozil
1.9.2011 - 30.4.2012	3319	3090
1.9.2012 - 30.4.2013	406	366
primerjava	-88%	-88%

Število ukrepov s področja pridržanja voznika motornega vozila in zasega motornega vozila se je po spremembi zakona (ZPrCP) bistveno spremenilo. Število pridržanih voznikov se je zmanjšalo za 88 %, enako tudi število zaseženih motornih vozil.

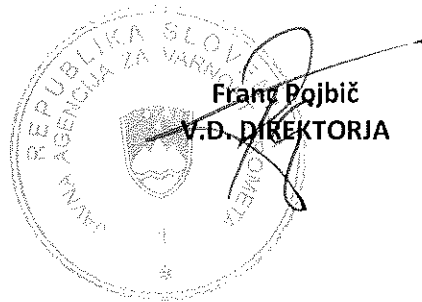
V zvezi s tem predlagamo, da se prislunne pobudam Policije pri morebitnih spremembah Zakona o pravilih cestnega prometa glede pridržanja voznikov motornih vozil in samega zasega motornega vozila in sicer v smislu zmanjšanja tveganj na področju varnosti prometa.

Generalno gledano z vidika prometne varnosti in statističnih podatkov se prometna varnost na nacionalnem nivoju izboljšuje. V zvezi s tem je potrebno slediti ciljem pred kratkim sprejete Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 do 2022 (ReNPVCP13-22, Uradni list RS, št. 39/2013, z dne 6.5.2013) in krepiti področje preventive in vzgoje na področju varnosti cestnega prometa. Več pozornosti in sredstev je potrebno nameniti tudi ustrezni in varni cestni infrastrukturi ter področju voznikov in vozil.

Javna agencija RS za varnost prometa pripravlja obdobjni akcijski načrt, ki ga bo obravnaval s strani Vlade RS ustanovljen Odbor direktorjev in Medresorska delovna skupina za spremljanje in izvajanje nacionalnega programa varnosti cestnega prometa 2013-2022. Načrt sledi ciljem nacionalnega programa, da se v cestnem prometu ohrani čim več življenj in da na slovenskih cestah do konca leta 2022 ne sme umreti v prometnih nesrečah več kot 35 oseb na 1 milijon prebivalcev ter da se v prometnih nesrečah ne sme hudo telesno poškodovati več kot 230 oseb na 1 milijon prebivalcev.

Javna agencija, kot osrednji operativni organ na področju varnosti prometa, si želi tesnega sodelovanja z Vlado RS. S svojim strokovnim znanjem na področju varnosti cestnega prometa, vozil, voznikov in preventive v cestnem prometu, želimo izdatno pomagati na področju razvoja in optimalne priprave zakonodaje s področij, ki jih operativno pokriva javna agencija. V zvezi s tem pričakujemo, glede na področja odgovornosti, da nas povabite k sodelovanju pri morebitnih spremembah zakonodaje.

Lepo Vas pozdravljam,

Posredovati:

- naslovníku (elektronsko)
- arhiv zadeve